Jokaiselle on tekemistä

Kunnat
- Vuokrapeltoehdot (mm. kipsi), pitkät sopimuskaudet
- Luontokunnat (Vesiensuojelun painotus)
- Valtiontuen ehdot kunnille
- Velvoittavia päätöksiä (positiivinen paine)
- Oma pesä kuntoon
- Kuntien yhteiset valuma-aluehankkeet (Saaristomerityön brändäys)
- Keskitettyjä biokaasulaitoksia (edistetään tilayhteistyötä, etälantalat)
- Kuntien keskinäisen koordinaation järjestäytyminen
- Kaavoitusratkaisut, seuranta, avoin tieto
- Valistus, tiedotus, kannustus
- YTA-alueiden viestintään resursseja, koulutusta ja yhteistyötä

Yritykset
- Profiloituminen Saaristomeren tilaa parantavien tuotteiden/palveluiden kautta
- Bisnestä ravinteiden kierrätyksestä
- Satamat→Meriklusterit
- Sitoutuminen sanktioilla ↔ YM
- Stipendit, rahastot, hankkeiden rahoits säätiöiden kautta
- Ympäristövastuu/ standardit
- Kierrätyslannoitteiden tuotteistaminen
- Seurantapalvelut, automatiikka/ tiedonsiirto, valuma-alue investoinnit
- Yrityksen lipusta (esim. Viking line) x summa vesiensuojeluun
- Yritysten kummikohteita (kosteikot yms.), hankeyhteistyö
- Helpot luvat, riskit jakoon, kokeiluun rahaa
- Pakollinen harmaavesien jättö satamaan
- Trendien luominen
- Raaka-aineiden hankinta Saaristomeriystävällisesti (esim. ravinneneutraalit tuotteet, uudistava viljely)
- Suoraan luonnosta riippuvaista yritystoimintaa (esim. Saaristomatkailu)
- Saaristomerituote-brändi vientiin
- (Vapaahtoinen) kompensaatio

Valtion viranomaiset
- Pullonkaulojen avaaminen
- Rahoituksen kohdentaminen kustannustehokkaasti
- Toimenpiteiden mahdollistaminen lainsäädännössä
- Realismia: maataloustoimenpiteillä rajoitetaan vain osa ravinnehuuhtoumista. Kalastus poistaa ravinteita
- Yhteistyön tiivistäminen
- Hankkeistaminen, millä mahdollistetaan kuntien ja muiden tahojen helppo osallistuminen
- Saaristomerilaki, mahdollistetaan lainsäädännöllä ravinteiden poisto meresta
- Hankinnoille"itämerihinta", joka ohjaa kilpailutuksia kestävään suuntaan
- Kookemusten kysyminen paikalliselta tasolta, paikallisolosuhteiden huomioiminen
- Saaristomeri fokuksessa; ei byrokratia ja päätökset
- Tanskan malli käyttöön, politiikkavaikuttaminen
- Yhteistyö ja ratkaisukeskeisyys
- Suojavyöhykkeitä lisää
- Ravinne-"päästökauppa"

Säätiöt
- Kohdentaminen
- Virtuaalipelit: Itämeren suojelusuunnitelma - strategiapeli

Yhdistykset
- Hankkeet, talkoot, tiedotus, ympäristökasvatus
- Maaseuturahaston rahoittaman Leader-hankkeiden ohjaus/ koordinaatiotahon perustaminen myös muille rahoitusmalleille
- Tietoa mistä saa rahoitusta, miten oikeaa tietoa
- Hankefoorumi, jonne kerätään kaikki hankkeet (oppi jakoon, yhteistyön mahdollisuudet)
- Mediahuomio, painostaminen yhdistysten voimin, riittävän aikainen valmistelu
- Paikallisten ihmisten tavoittaminen kasvotusten
- Toteutuksen aktivointi
- Kirittää alueen toimijoita kuormituksen vähentämiseen
- Uusien jäsenten hankinta herättelemällä asukkaita ymmärtämään yhdistysten mahdollisuudet vaikuttaa ympäristön tilaan
- Sitoutuminen parasta kun toimenpiteen tarve lähtee toimijasta
- Asukas/yhdistyslähtöinen toiminta
- Kansalaisneuvonta
- Päättäjiin vaikuttaminen (suora kontakti, lausunnot ja yhteistyöryhmät, näkyvyys, vaativuustasoa ylös)
- Hankerahoituksen hakeminen yhdessä muiden toimijoiden kanssa → laaja-alaiset toimet
- Kuluttajavaikuttaminen (tietoisuus)
- Viljelijöiden motivointi→ tarkat tutkimustulokset CAP:in toimenpiteiden vaikuttavuudesta

Oppilaitokset ja tutkimuslaitokset
- Titeellisen tiedon tuominen käytännön tekijöiden käyttöön, tiedon vääntäminen ymmärrettävään muotoon taviksille
- Korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten yhteistyö
- Ympäristön tilan kunnostustoimien toimivuuden todentaminen
- Pitkäjänteisyys

Maanomistajat
- Vesiensuojelunäkökulma osaksi metsien hoitosuunnitelmaa
- Ravinteiden käyttö vain kasvin tarpeisiin
- Yhteistyö muiden maanomistajien kanssa
- Kouluttautuminen
- Valuma-alue-/ yksityistieosuuskunnat: yhteinen kustannusjako, yhteiset vesiensuojelutoimet
- Pellon kunto, maan rakenne, vesitalous
- Vesiensuojelun vaikutukset näkyvät paikallisesti maanomistajalle
- Vesiensuojelu-menetelmien monimuotoisuus
- Ojitusyhteisöt→ kokonaiskuva
- Maan kasvukunnon kokonaisvaltainen parantaminen
- Vertaisneuvonta (valuma-aluetalkkarit)
- Infotilaisuuksiin osallistuminen, tiedotuksen seuraaminen
- Raha
- Vesiensuojelun konkreettiset toimet käyttöön omien lähtökohtien ja sijainnin mukaan
- Positiivisten esimerkkien nostaminen (kannustaminen syyllistämisen sijaan)
- Toimenpiteiden vaikutusten seuranta ja viestintä
- Sertifikaatti maaperän kasvukunnosta viljelijöille

Asukkaat
- Vastuu omasta toiminnast (neuvonta, vertaistuki)
- Pysyä ajantasalla kierrätys- ja jätevesiasioissa
- Vähentää ruokahävikkiä
- Osallista talkoisiin, ostaa Saaristomeri-ystävällisiä tuotteita
- Tieteellisen tiedon imeminen ja asiantuntijoiden kuuntelu
- Tietoa mistä rahoitusta saadaan
- Varhaisen puuttumisen malli ympäristöasioissa
- Mallinnustulosten yleistajuistaminen ja hyödyntäminen viestinnässä
- Oman kunnan ja lähialueen kunnioitus
- Paikallisen kalan syöminen ja ruokahävikin ehkäiseminen
- Vaatimus ravinteiden hallinnan parantamisesta, kestävien tuotteiden suosiminen
- Kesämökeille kompostoivat käymälät
- Oman toiminnan ennakointi, asenteiden muutos, valmius maksaa
- Asukastilaisuudet (tiedon jakaminen, ympäristön tilasta huolehtiminen)
- Pelkojen ja virheellisen tiedon hälventäminen, luottamus
- Kotipihojen suojakaistat
- Viestintä koko ruokasysteemin rakenteesta (kuluttajan rooli, vaikutus, mahdollisuudet)
- Kesäasukkaille ja vieraille suunnattu verkkosivu, jolla vinkkejä ja mahdollisuus chatiin
- Velvoittavuus
- Pienillä teoilla väliä (tietoa keinoista löytyy, kannustetaan niiden käyttöön)

Muut toimijat
- Media: viestinnän parantaminen ja kohdentaminen